

Jarosław Sokołowski

Doktorat ks. Dariusza Czupryńskiego

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 49/3-4, 296-299

2006

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

korzystaną w pracy, podkreślając wykorzystanie niepublikowanych orzeczeń Roty Rzymskiej oraz 44 przesłanych orzeczeń sądów kościelnych z całego świata.

W rozdziale pierwszym zatytułowanym: „Proces o nieważność małżeństwa”/s. 9-37/ Doktorantka wprowadza czytelnika w podstawowe pojęcia funkcjonujące w materii tematu tj. nieważność małżeństwa, proces małżeński, prawda i pewność moralna sędziego, dowody oraz sędziowska ocena środków dowodowych w procesie.

Rozdział drugi, noszący tytuł: „Dowody godziwe i niegodziwe w literaturze kanonistycznej i w orzecznictwie kościelnym” /s. 38-79/ poświęciła ujęciu tego zagadnienia z perspektywy historyczno-prawnej oraz obowiązujących uregulowań kodeksowych i współczesnej myśli kanonicznej.

Z kolei w ostatnim rozdziale, trzecim pt. „Teleologia prawdy materialnej w procesie” /s. 80-136/ analizuje dyskusję pojawiającą się w literaturze i odpowiedziach kanonistów, przeciwko użyciu dowodów niegodziwych. Następnie poddaje wykładni regulacje kodeksowe w dziedzinie ochrony prywatności w Kościele oraz zagadnień bezpośrednio wiążących się z problemem wykorzystania spornych dowodów, tj.: wyświetlenie prawdy, zasady dobra dusz czy stosowania słuszności kanonicznej. Poddała krytycznej analizie wydaną w 2005 r. instrukcję *Dignitas connubii*.

Całość pracy zamykają tzw. wnioski /s. 137-144/, które są zarówno zbiorem opinii z poszczególnych rozdziałów jak i odpowiedzią na postawione we wstępie założenia.

Obaj recenzenci wskazali pozytywne jak i negatywne walory dysertacji pani mgr Aleksandry Brzemia – Bonarek i w końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Podkreślili też, że Autorka dobrze zrealizowała swe zamierzenia badawcze.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała p. Aleksandrze Brzemia – Bonarek stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Helena Pietrzak

DOKTORAT KS. DARIUSZA CZUPRYŃSKIEGO

Dnia 13 czerwca 2006 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgra Dariusza Czupryńskiego, absolwenta wymienionego wyżej Wydziału, kapłana Księży Orionistów.

Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt.: *Uzupełnienie upoważnienia do asystowania przy zawieraniu małżeństwa. Studium kanoniczno-dogmatyczne*. Praca doktorska została napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem ks. prof. UKSW dr hab. Henryka Stawniaka. Recenzentami rozprawy byli: ks. prof. PAT dr hab. Tomasz Rozkrut oraz ks. prof. UKSW dr hab. Wiesław Kiwior.

Kanoniczna forma zawarcia małżeństwa została ustanowiona w tym celu, aby poprzez wyeliminowanie małżeństw tajnych bronić jedności i nierozzerwalności sakramentu małżeństwa. Z drugiej jednak strony ustawodawca szanuje naturalne prawo do małżeństwa człowieka i nie chce, aby formalny przepis prawa pozbawiał go, bez jego winy największego daru – sakramentu. Dlatego też przewidzianą w kanonie 144 KPK instytucję uzupełnienia władzy prawodawca pozwala stosować, poprzez analogię, także do asystencji małżeńskiej.

Przedmiotem niniejszej pracy jest właśnie to odniesienie, ta możliwość zastosowania zasady *Ecclesia supplet* na gruncie prawa małżeńskiego. Być może ktoś chciałby bowiem zapytać, jaki jest sens ustanawiania jednej normy, aby jednocześnie uzupełnić jej braki, wprowadzając drugi przepis. Innymi słowy mówiąc, po co prawodawca przepisuje określone warunki formy prawnej dla ważnego zawarcia małżeństwa, skoro jednocześnie może uzupełnić brakujące upoważnienie kapłana przekazując mu, na mocy prawa, potrzebne upoważnienie?

Doktorant wskazał na kilka podstawowych założeń swoich badań, a mianowicie na temat tej rozprawy. Uzupełnienie upoważnienia, czyli usunięcie istniejących braków poprzez niejako dokompletowanie pewnych elementów koniecznych do ważnego wykonania danego aktu. Należy przyjąć, że dla dzisiejszych potrzeb ustanawianie norm przez prawodawcę jest słuszne i potrzebne. Ten temat jest osadzony na kan. 144 KPK z 1983 r. Poddał on analizie normy tego kanonu, który otwiera szerokie możliwości dociekań i badań na gruncie prawa kanonicznego zwłaszcza w kontekście § 2 tegoż kanonu, który dołącza dyspozycję prawną. Ten sam przepis ma zastosowanie do uprawnień, o których mowa w kanonach: 882, 883, 966 oraz 1011 § 1. Przewidzianą w kan. 144 KPK instytucję uzupełnienia władzy prawodawca pozwala stosować, poprzez analogię, także do asystencji małżeńskiej. Przedmiotem niniejszej pracy jest właśnie to odniesienie, ta możliwość zastosowania zasady *Ecclesia supplet* na gruncie prawa małżeńskiego.

Potrzebę całościowego opracowania problematyki uzupełnienia upoważnienia do asystowania przy zawieraniu małżeństwa dostrzegł ks. mgr Dariusz Czupryński i uczynił to zagadnienie przedmiotem swej dysertacji.

Przedłożona Radzie Wydziału praca doktorska, licząca 225 stron zawiera: spis treści, wykaz skrótów, bibliografię, wstęp, cztery rozdziały merytoryczne oraz zakończenie. Ujęcie dysertacji w ramy czterech rozdziałów umożliwiło Autorowi

swobodę poruszania się wśród podejmowanych kwestii oraz pozwoliło w sposób wyczerpujący przedstawić rozległość i złożoność problematyki.

Dwa pierwsze rozdziały to niejako dwa fundamenty, które następnie zostały połączone ze sobą w ten sposób, aby w rezultacie, w rozdziale trzecim i czwartym otrzymać kwintesencje zagadnienia. Stąd rozdział pierwszy pt. *Instytucja uzupełnienia władzy kościelnej* to instytucja uzupełnienia władzy w prawie kanonicznym. Omawiane w nim zagadnienia dotyczą ogólnej problematyki zasady *Ecclesia supplet*, a zatem jej pojęcia, celu, zakresu i warunków stosowania, a także możliwości wykorzystania na gruncie prawa o sakramentach świętych.

Drugi rozdział pracy pt. *Regulacje dotyczące prawnej asystencji małżeńskiej* to niejako druga *częśćka* potrzebna do dokonania ostatecznego celu pracy. Ponieważ chodzi o uzupełnienie upoważnienia lub władzy do asystowania przy zawieraniu małżeństwa, dlatego nie sposób byłoby pominąć całej złożonej problematyki kanonicznej formy małżeńskiej. Podział dokonany przez Autora w tym rozdziale ma ogromne znaczenie przy omawianiu instytucji uzupełnienia. Stąd też oddzielnie została przedstawiona kwestia uprawnienia zwyczajnego i oddzielnie uprawnienia delegowanego, z odróżnieniem – co też jest bardzo ważne – delegacji ogólnej oraz specjalnej. Ponieważ zaś Kościół może uzupełniać jedynie to, co sam ustanowił, a nie to, co pochodzi bezpośrednio od Boga, co należy do istoty danego aktu, dlatego konieczne wydaje się także odnalezienie źródeł formy prawnej, aby uzasadnić co i w jakim zakresie tak naprawdę może być uzupełnione.

Ponieważ zaś kanon 144 KPK z 1983 r. wymienia taksatywnie, czyli w sposób zamknięty, tylko dwa przypadki, w których uzupełnienie jest możliwe, stąd też dwa kolejne rozdziały traktują o nich odpowiednio, czyli rozdział trzeci pt. *Uzupełnienie upoważnienia do asystowania przy zawieraniu małżeństwa w przypadku błędu powszechnego – kan. 144 § 1* oraz rozdział czwarty pt. *Uzupełnienie upoważnienia do asystowania przy zawieraniu małżeństwa w przypadku wątpliwości pozytywnej i prawdopodobnej – kan. 144 § 1*. Struktura obu rozdziałów jest bardzo podobna, w zasadzie różni je tylko rodzaj dyskutowanych zagadnień. Tak rozdział o błędzie powszechnym, jak i rozdział o wątpliwości pozytywnej i prawdopodobnej składają się strukturalnie z dwóch części. Pierwsza to wyjaśnienie pojęć użytych w kanonie 144, bez tego bowiem dalsze rozważania nie byłyby możliwe. Części tych rozdziałów nie są już jednak ogólne, ale zawierają liczne przykłady odnoszące się do małżeństwa. Oznacza to, że pojęcia są wyjaśniane w sposób bezpośrednio odnoszący się już do formy kanonicznej, a nie zupełnie bezprzedmiotowo czy ogólnikowo.

Ponieważ podtytuł pracy doktorskiej brzmi *Studium kanoniczno-dogmatyczne*, dlatego każde zagadnienie przedstawione przez Autora zostało omówione w spo-

sób następujący: najpierw przedstawił on obecny stan prawny, później poszukiwał przyczyn, które doprowadziły do takiego, a nie innego unormowania zagadnienia.

W swojej pracy Autor zastosował metodę naukową, która jest czworakiego rodzaju. Tam, gdzie przedstawiał on normy i wyjaśniał pojęcia, stosował metodę opisową. Trzeba jednak przyznać, iż ze względu na ilość dyskusji występujących często już przy kwestiach podstawowych, przy opisach posługiwał się on metodą analityczną. Analiza ma zastosowanie wszędzie tam, gdzie występują różnice zdań. Jednocześnie w całości pracy tam, gdzie sięgał on do źródeł, korzystał także z metody historycznej. Z kolei w trzecim i w czwartym rozdziale należy powiedzieć, że korzystał on z metody syntetycznej, ponieważ oba te rozdziały są połączeniem ze sobą zagadnień omawianych na początku.

W zakończeniu rozprawy Autor przedstawił umotywowane wnioski będące wynikiem jego rozważań nad problematyką instytucji uzupełnienia upoważnienia do asystowania przy zawieraniu małżeństwa. Zakończenie pozwala czytelnikowi lepiej zrozumieć potrzeby opracowania podjętego tematu.

Obaj recenzenci ocenili dysertację ks. Dariusza Czupryńskiego jako odpowiadającą wymogom stawianym rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym, jak i formalnym. Zaznaczyli, że Autor dobrze zrealizował swe zamierzenia badawcze, wykazując dużą wnikliwość i zaangażowanie w opracowanie tematu. Rozprawa stanowi liczący się wkład jej Autora do rozwoju badań nad kościelnym prawem małżeńskim.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. Dariuszowi Czupryńskiemu stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Ks. Jarosław Sokółowski

DOKTORAT KS. BOGUSŁAWA TRZECIAKA

Dnia 13 czerwca 2006 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks. mgra Bogusława Trzeciaka, absolwenta wymienionego wyżej Wydziału, kapłana Księży Jezuitów.

Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. *Klauzule odsyłające w obowiązujących konkordatach z Hiszpanią i z Polską*. Praca doktorska została napisana